

SEGÍTSÉG BEFEKTETŐ MEGTALÁLÁSÁHOZ KLASZTEREK, KUTATÓK ÉSZREVÉTELEI

11-12. oldal
8. oldal

Innovációs szolgáltatásigény a Dél-alföldi Régióban

Pályázati azonosító: DA_ELEM_07-NOSSZEGE - Nyilvántartási szám: BAROSS_DA07-DA_ELEM_07-2008-0011.

Ingyenes kiadvány

Innovációs külvárosa vagyunk Budapestnek

Értelmét veszti a regionális elhatárolás a széles-sávú internet korában az innováció és egyes szolgáltatások esetében.

A különböző magyarországi régiókban élőknek nem szükséges a fővárostól távol eső, elszigetelt, messzi tájként tekinteni a környezetükre. Egy olyan világban, ahol a Dél-alföldi Régiót Budapest – mint innovációs bázispont – részeként, szinte külvárosaként képzeljük el, valószínűleg könnyebb szert tenni a "tudásbeszállítói" szerepkörre is.

Régióink innovációs szolgáltatás-potenciálja szempontjából a multinacionális cégekre alapozni csodavárás lenne. Tanulmányunk feltárja azokat az eseteket, amelyekben az óriáscégek a Dél-alföldi Régiós innovációs szolgáltatásokra számítanak. A multinacionális cégek legfőbb innovációs-szolgáltatási óhaja, hogy maguk rendelkezzenek a megfelelő belső szakembergárdával.

Folytatás a 3. oldalon

Hiányszakma: technológia manager

Térségünkben részben hiányzik a szakember-utánpótlás, kevés a technológia-menedzser – ez számos forrásból megerősítést nyert tanulmányunk készítése során. Nincsenek elegendően, akik szakmájuk szerint is értik, pontosan átlátják a K+F folyamatát, és menedzselik, vagyis továbbsegítik az eredményeket az innováció útján, egészen az eladott piacképes termékig.

Folytatás a 8. oldalon

Áldoznának saját pénzt is szociális innovációra

A vállalatok képviselői szerint nagyon fontos a régióban az egyetemisták, főiskolások innovációval kapcsolatos képzésének fejlesztése, e terület kiemelt állami támogatása, valamint környezettudatos termékek kutatás-fejlesztése, innovációja.

Akár szociális innovációs mintarégióvá válhatunk: felmértük, e speciálisan társadalmi (és nem piaci!) igények mentén kijelölendő területek fejlesztésére a válaszadók áldoznának-e akár saját pénzüket is: a felsőoktatásban tanulók innovációs fejlesztésére a válaszadók egyharmada, a környezettudatos termékek fejlesztése érdekében a válaszadók egynegyede hajlandó lenne saját erőforrást áldozni.

Mit jelentene, hogy elsősorban társadalmi (és nem piaci) érdek mentén innoválnánk?

Folytatás a 10-11. oldalon

Impresszum

Kutatásvezető: Dr. Kapás Ferenc docens

Szerkesztő: Kapás Csilla

NOS-SZEGED KFT. info@nosszeged.hu

6720 Szeged, Arany János utca 7. - 2009. dec.

Baross Gábor program

A projekt a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal támogatásával valósult meg.

NOS-Szeged Kft.

FINGERPRINT

Teljes tanulmány:
www.nosszeged.hu

Dr Kapás Ferenc, t. egyetemi docens

Teljes tanulmány:
www.nosszeged.hu

Köszönöm,

hogy áttekinti kiadványunkat!

Ingyenesen elérhető, internetről letölthető tanulmányunk célja innovációs stratégiák, projektek, programok segítése, információ-szolgáltatás az innováció helyi sajátosságairól.

A kutatásban több ezer főt értünk el, multinacionális- és nagyvállalatok, kis- és középvállalkozások képviselőit, kutatóintézetek vezetőit, klaszterek és egyéb hídképző szervezetek prominens személyeit.

Elsőként döntéshozókkal és innovációs kulcs szereplőkkel készítettünk mélyinterjúkat, majd a velük összeállított alapvetések mentén állítottuk össze anonim kérdőívünket.

Ez a tanulmány nem jöhetett volna létre a válaszadó szakemberek, vállalkozók, magánszemélyek őszintesége nélkül. Önök elmondták a véleményüket, panaszait, ötleteiket, mi pedig, közgazdászok, pszichológusok, kommunikációs szakemberek, jogászok, azon igyekeztünk, hogy rátapintsunk a legérzékenyebb pontokra és lehetséges megoldásokat keressünk.

Kollégáim nevében is azt kívánom, hogy a tanulmányban tett szociális innovációval, PQ-val (praktikus intelligenciával) vagy az innovációs járulékok hatékonyabb kihasználásával kapcsolatos javaslatainkat együtt továbbgondolva sikerüljön a közös cél: a régiós lakosság tudásának minél hatékonyabb kihasználása az általános létbiztonság és jólét megteremtése érdekében.

Dr Kapás Ferenc, t. egyetemi docens

Az innováció fogalma

Százdi Antal a következőképpen foglalja össze az innováció lényegét: „A kreativitástól annyiban különbözik, hogy olyan folyamatot jelöl, amelynek egyik első állomása maga a kreativitás, vagyis az alkotóerő, új ötlet, elképzelés, koncepció, amely alapja lehet minden fejlesztésnek. **A kreativitás** (például feltalálói ötlet) **akkor válik innovációvá, ha meg is valósul** (a feltalált dolog, eszköz gyártása megindul), vagyis ha az ötletet, elképzelést végül a napi gyakorlatban is alkalmazzák.”

A legismertebb és nemzetközi összehasonlításra lehetőséget adó mérési eljárás az ú.n. Közösségi Innovációs Felmérés (CIS), az OECD/EU-tagországok által harmonizált innovációs felmérés, amelynek részletes módszertanát az Oslo kézikönyv foglalja össze. A vizsgálat folyamán törekedtünk az Oslo kézikönyv módszertani iránymutatásait követni, elfogadva azokat a fogalmakat és kritériumokat, amelyeket használ.

„**Innováció:** a vállalkozásnál vagy a piacon új vagy jelentős mértékben továbbfejlesztett (korszerűsített) termék (áru vagy szolgáltatás) bevezetésére kerül sor, illetve új vagy jelentős mértékben megújított eljárást alkalmaznak. Az innováció alapját új technológiai fejlesztések eredményei, a meglévő technológia új kombinációi, vagy más, a vállalkozásnál megszerzett ismeretek hasznosítása jelentik.”

Innováció és evolúció

Kutatási eredményeink sok ponton összecsengenek az OECD 2009-es Innovációpolitikai országtanulmányának innovációs pozitívumokról és negatívumokról szóló, külső és pártatlan kijelentéseivel (pl. jó színvonalú kutatási teljesítmény bizonyos területeken, viszonylag magas kutatási termelékenység), ám míg az OECD-tanulmány úgy találja, szilárd jogszabályi alapokon nyugszik hazánkban az innováció, válaszadóink egy része ennél jóval kevésbé optimista.

Margaret J. Wheatley vezetési tanácsadó szerint:

„Amitől legerősebben félünk az üzleti világban – a változástól, zavartól, egyensúlyhiánytól –, a legalapvetőbb forrásai a kreatitásnak.”

Már az evolúció folyamán is az élőlények túlélése múltott azon, hogy mennyire tudtak alkalmazkodni, esetleg előnyükre fordítani a környezeti változásokat.

Ehhez hasonlóan a gazdasági életben is – a túlélés és a siker érdekében –

a vállalkozások többsége bizonyos mértékben alkalmazkodik, megújul és fejlődésre kényszerül.

Nem véletlen, hogy az utóbbi megszületett egy irányzat: az ún. evolúciós közgazdaságtan (alapítói Nelson és Winter professzorok voltak). Tényként kezeljük, hogy a gazdasági fejlődés egyik fontos tényezője a vállalatok innovációs képessége. Lengyel Imre szintén a gazdasági fejlődés alapvető elemeként kezeli az innovációs kultúrát a regionális versenyképesség modelljében.

Elsősorban

a Dél-alföldi Régió vállalkozásainak innovációs aktivitását és igényeit vizsgáló kutatómunkáról számol be

az „Innovációs szolgáltatásigény felmérése és felkeltése a Dél-alföldi Régióban” című tanulmány a Baross Gábor program keretében. A kutatás központi kérdésfelvetése volt, hogy milyen tényezők befolyásolják a régió gazdasági szereplőinek innovációs aktivitását, és hogyan lehet ezeket a tényezőket hatékonyan azonosítani és mérni.

¹ <http://www.nkth.gov.hu/innovaciopolitika/publikaciok-tanulmanyok/megjelent-magyarul-oecd>

Külső és pártatlan kijelentések

Az OECD 2009-es tanulmánya a magyarországi innovációról szintén azt mutatja, az innovációs tevékenységek és teljesítmények alacsony szintje jellemzi hazánkat, különösen a KKV-k körében, vagyis kevés az innovatív KKV. Innovációs igényfelkeltési feladatunk legfontosabb célcsoportja a régiós kis- és középvállalkozások, köztük azok, akik befektetőt keresnek, tőkét szeretnének elképzeléseikhez. Súlyozási táblázatunk a 11-12. oldalon segítséget jelenthet bemutatkozáshoz, befektető-kereséshez, felkészüléshez.

Innovációs külvárosa vagyunk Budapestnek

Folytatás a címloldalról

Régióink elhelyezkedése előnyös. Budapest „elővárosának” kell tekintenünk magunkat, világviszonylatban karnyújtásnyira vagyunk egy innovációs bázisponttól. Hiba régiós határvonalunkra korlátként tekinteni – ezt máshol, innovációban otthonosabban mozgó országokban sem tennék. Mélyinterjúink igazolják, hogy általában kijelölt szociális innovációs alapelvek a kutatások célirányos indítását segítik/segítenék, az innovációs minisztériumnak van/lenne létjogosultsága, és a szociális (társadalmi igényeken alapuló) innováció meghonosításába érdemes energiát fektetni.

A 2500 legnyereségesebb régiós cég kistérségeként

I. Táblázat - APEH Adatszolgáltatás: A Dél-alföldi Régió 2500 legmagasabb adózás előtti eredményt elért vállalkozásának megoszlása kistérségeként a 0829 bevallások alapján (befizetés összege és befizető cégek darabszáma), valamint innovációs járulék befizetésük összege és a befizető cégek száma 2008-ban

Kistérség	Adózás előtti eredmény	Adóz. előtti eredmény, cégek megoszlása	Innov. járulék befizetés 2008	Innov. járulék befizetők száma 2008
	eFT	db	eFT	db
Bácsalmási	1 293 462	16	5 102	3
Bajai	15 444 443	162	26 254	16
Békéscsabai	7 767 954	185	43 020	27
Békési	2 884 716	59	9 328	10
Csongrádi	958 659	32	9 446	6
Gyulai	2 172 183	53	12 750	7
Hódmezővásárhelyi	5 444 094	97	16 433	16
Jánoshalmi	2 327 452	18	12 702	5
Kalocsai	4 806 342	82	19 821	16
Kecskeméti	45 113 792	492	169 671	82
Kiskőrösi	9 437 027	146	13 151	10
Kiskunfélegyházi	4 146 123	65	44 542	15
Kiskunhalasi	3 819 195	76	12 766	9
Kiskunmajsai	2 081 270	23	2 258	3
Kisteleki	840 453	23	2 605	2
Kunszentmiklósi	1 261 950	30	4 870	5
Makói	2 418 971	45	3 412	4
Mezőkovácsházi	2 813 379	54	13 892	6
Mórahalomi	974 565	24		
Orosházi	14 709 789	90	76 031	16
Sarkadi	395 218	12		
Szarvasi	4 278 555	94	14 758	11
Szegedi	60 294 063	509	225 323	67
Szeghalomi	2 226 856	41	2 495	4
Szentesi	5 549 809	72	9 614	9
Végösszeg	203 460 320	2 500	750 244	349

Innovációs járulékot csökkentő szolgáltatások

Meglepően alacsony az innovációs járulékot csökkentő szolgáltatások felhasználása a régióban.

A mellékelt táblázat bemutatja, hogyan oszlanak meg a régió legnyereségesebb vállalkozásai kistérségeként. Látható az innovációs járulékot befizetők száma és a járulékbefizetés alakulása 2008-as évben. A kis- és középvállalkozások szolgáltatásigényére vonatkozó kutatási eredményeink szekunder adatok alapján igazolják, hogy Bács-Kiskun megye a piacosításban, vagyis a vállalkozások innovativitásában teljesít jól, Csongrád megye inkább alap- és alkalmazott kutatásokban teljesít jobban.

A 2500 legnyereségesebb vállalkozás közül csupán 47 számolt el közvetlen K+F költséget. A 40 százaléknyi Bács-Kiskun megyei vállalkozás az összes elszámolt közvetlen K+F költség 77,2 százalékát költötte el, ami jelentős felül-reprezentációt mutat.

Innovációs járulék: számlára történő befizetések

A II. táblázat tartalmazza az innovációs járulék befizetési számlára teljesített összes 2008. évi adózói

befizetését és a kiválasztott 2500 vállalkozás összesített befizetését megyénként.

II. Táblázat APEH Adatszolgáltatás: Innovációs járulék számlára történő befizetések a Dél-alföldi Régióban 2008.01.01-2008.12.31-ig

Innov. járulék befizetés - 2008	Bács-Kiskun megye		Békés megye		Csongrád megye		Összesen	
	eFT	db	eFT	db	eFT	db	eFT	db
0829 bevallást beadó vállalkozások befizetése összesen	429 032	278	238 051	172	394 418	199	1 061 500	649
Adózás előtti eredmény alapján nyereségesek befizetése	337 797	224	187 717	118	302 789	145	828 302	487
A kiválasztott 2500 legnyereségesebb vállalkozás innovációs járulék befizetése	311 137	164	172 274	81	266 833	104	750 244	349

Megjegyzés: Az adózás előtti eredmény alapján nyereséges vállalkozások befizetése tartalmazza a kiválasztott 2500 nyereséges vállalkozás befizetését is

278-an nyújtottak be ilyen bevallást, ebből 164 tartozik a vizsgált 2500-as mintába.

A 2500 mintánkba kerülő nyereséges vállalkozás az összes régióban befolyt innovációs járulékbefizetés 70,7 százalékát teljesítette. A 2500-as mintánkba került cégek az összes innovációs járulékot fizető cég közül 53,8 százalékot tesznek ki.

Ha az egyes megyék befizetéseit nézzük, akkor Csongrád megye nagyvállalatai némileg elmaradnak az összes befizetéshez képest. Míg a mintába tartozó vállalatok Bács-Kiskun megyében és Békés megyében az összes járulékbefizetésnek kb. 72%-át teljesítik, addig ez az arány Csongrád megyében 67,7 százalék.

[Folytatás a következő oldalon](#)

III. Táblázat APEH Adatszolgáltatás: A 2008. évi innovációs járulék éves bruttó összege (0849-02/01.a.) a kötelezettség csökkentő tételek (0849-02/02.a.) és az innovációs járulék éves nettó összege (0849-02/03.a.) a 0849-es bevallás alapján a Dél-alföldi Régióban

	Bács-Kiskun megye		Békés megye		Csongrád megye		Összesen	
	eFT	db	eFT	db	eFT	db	eFT	db
Innov. járulék éves bruttó összege 2008 (0849-02/01.a.)	529 961	233	185 283	119	384 140	153	1 099 384	505
A kötelezettség-csökkentő tételek éves összege (0849-02/02.a.)	213 999	70	70 244	29	154 725	41	438 968	140
A 2008. üzleti évi innovációs járulék köt. éves nettó összege (0849-02/03.a.)	315 962	215	115 039	110	229 415	140	660 416	465

Folytatás az előző oldalról:

A régió legnyereségesebb cégei az összes megállapított bruttó innovációs járuléknak mintegy 40%-át nem fizetik be, mert abból olyan K+F költségeket fedeznek, amelyek csökkentik a fizetendő járulék összegét. Ez a 40% körüli arány mindhárom megyében közel azonos, ebben a tekintetben Békés megye nem marad el a másik két megyétől.

A régió vállalkozásainak innovációhoz való viszonyáról elmondható, hogy

továbbra is alacsony az innovációs járulékot csökkentő költségek és az ilyen típusú költségeket elszámoló vállalkozások aránya a régióban.

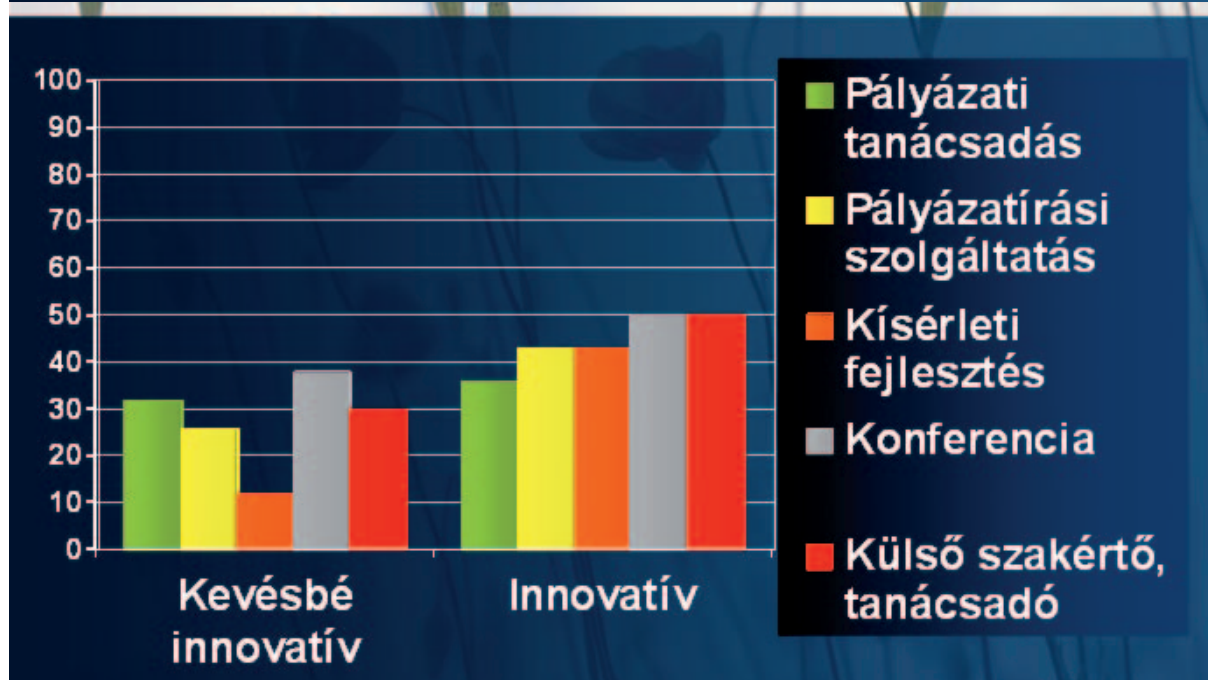
Nyereséges / veszteséges

A táblázat tartalmazza a 2008. évi társasági adóbevallás adatai alapján a társas vállalkozások

adózás előtti eredményét megyénként, nyereséges/veszteséges/nullás szerinti csoportosításban (0829-es társasági adóbevallás alapján), a kutatásunkhoz megrendelt APEH adatok alapján.

IV. táblázat: APEH Adatszolgáltatás: Társas vállalkozások adózás előtti eredménye 0829-es társasági adóbevallás 0829-01-01/01.c) a Dél-alföldi Régióban

Társas vállalkozások adózás előtti eredménye	Bács-Kiskun megye		Békés megye		Csongrád megye		Összesen	
	eFT	db	eFT	db	eFT	db	eFT	db
nyereséges	101 485 315	8 492	43 055 030	4 079	85 630 826	6 631	230 171 171	19 202
veszteséges	-32 682 924	4 914	-14 291 002	2 052	-23 313 684	4 007	-70 287 610	10 973
nullás	0	733	0	343	0	529	0	1 605
n.a.	0	4	0	0	0	10	0	14
Végösszeg	68 802 391	14 143	28 764 028	6 474	62 317 142	11 177	159 883 561	31 794

A legnépszerűbb innovációs szolgáltatások a KKV-k körében (kérdőíves vizsgálat)

Kérdőívek: innovációs szolgáltatásigény a régióban

Saját kérdőíves vizsgálatunkban jó helyi adottságokra, többek között az elsősorban szellemi termékekre épülő cégeket vizsgáltuk.

Primer adataink elemzése megmutatja, hogy új termékeik előállításához a technológiát is meg kell újítaniuk a vállalkozásoknak. A cégek 60 százalékánál (akiket eredetileg innovatívként kerestünk meg) is

csupán a termékskála legfeljebb 25%-át képezik az új termékek,

azaz az innovatív vállalkozások is viszonylag ritkán hajtanak végre teljes termékskála-megújítást, meglévő termékeiket (áruikat/szolgáltatásaikat) egészítik ki újabbakkal.

Innovációs fejlesztésre a dél-alföldi innovatív vállalkozások maximum

a nyereséget, vagyis a szabad, felhasználható pénzeszközt hajlandóak felhasználni.

A saját kérdőíves vizsgálat mutatja, hogy a KKV-k esetében a múltbeli innovációs képesség és a jövőbeni innovációs hajlandóság nagyban összefügg. A felmérés alapján a kevésbé innovatív cégek hajlandóságát a válság sem mozdította ki, ám a nyereségükből innovációra többet áldozó vállalatok szinte minden innovációs szolgáltatást nagyobb arányban vettek igénybe.

Ez önmagában még nem meglepő, de kiemelő, hogy mely szolgáltatások esetében nem így történt:

piackutatást és benchmarking szolgáltatást sokkal kevésbé igényeltek az aktív innovátor cégek,

azaz vagy piackutatás nélkül léptek piacra termékeikkel, vagy azt saját erőforrásokkal végezték. Ugyanakkor az innováció-orientált vállalkozások közül mindenki igénybe vett valamilyen külső innovációs szolgáltatást, míg a kevésbé innovatívak közel hatoda semmilyen innovációhoz kapcsolható szolgáltatást nem igényelt.

Igénybe vett szolgáltatás (tetszőleges számú szolgáltatás megjelölhető)	KEVÉSBÉ INNOVATÍV CÉGEK (válaszadó a vállalati nyereségből innovációra 25% alatt forgatna vissza) KÖZÜL IGÉNYBE VETTE:	INNOVATÍV CÉGEK (válaszadó a vállalati nyereségből innovációra visszaforgatna 25%-ot vagy többet) KÖZÜL IGÉNYBE VETTE:
Alapkutatás	8%	21%
Alkalmazott kutatás	8%	21%
Benchmarking	10%	7%
Fejlesztő, kreatív munkacsoport	26%	21%
Információs bróker (szakirodalmi keresés)	10%	14%
Jogi, szabaddalmi tanácsadás	16%	36%
Kísérleti fejlesztés	12%	43%
Konferencialátogatás	38%	50%
Külső szakértők, tanácsadók	30%	50%
Laborvizsgálat, mérés megrendelése	6%	21%
Pályázati irás szolgáltatás	26%	43%
Pályázati tanácsadás	32%	36%
Piackutatás	12%	7%
Szakfolyóirat előfizetése	20%	29%
Szakmai vásár	26%	21%
Egyéb szolgáltatás	14%	0%
Nem vettünk igénybe ilyen szolgáltatást	16%	0%

Teljes tanulmány:
www.nosszeged.hu

Hiányszakma: technológia manager

Folytatás a címloldalról

Mélyinterjú kutatásunk eredménye a kutató-intézetekről, hídképző szervezetekről szóló fejezet. A kutatóintézetek és hídképző szervezetek megkérdezett mélyinterjú-alanyai (vizsgálatunkban a klasztereket is hídképzőnek tekintettük) mind kulcsszereplői a Dél-alföldi Régió K+F+I folyamatai legalább egy fázisának.

E szervezetek kifejezték azt az igényüket, hogy az innováció, vagyis a sikeres, új termékek (árúk/ szolgáltatások) előállításának mozgatórugói

a technológiamenedzserek, ám sajnos túl kevesen dolgoznak régióinkban jelenleg ezen a pályán.

Esettanulmányunk Kamasz Erikáról (ld. a letölthető tanulmányban) egy fiatal technológiamenedzser eddigi pályájának bemutatása annak tükrében, hogy az őt segítő környezet mennyire pozitív hatással volt a szakmai előrelépésében.

Régiós innováció – a pszichológus szemével

A kutatás eredményét megismerve pszichológus szakértő elemezte, miként lehetséges a szervezetek jellemző innovációs szolgáltatásigényét kielégíteni: javaslata szerint

a gyermekeket fiatal kortól még inkább kérdezésre, együttműködésre kell szoktatni.

Ha a fiatal felnőttek megfelelő képzést kapnak és bizalommal vannak egymás iránt, egymás tudását észreveszik, képesek együttműködni, akkor a tudásipar mögött megfelelő humán erőforrás áll: például később a tudósok mögött lesznek még szélesebb körben innováció-marketing team-ek, illetve a felsőoktatás helyett remélhetőleg kellő számban választják majd azokat a szakmunkákat, amelyek elvégzése a tudásipar kiszolgálásához elengedhetetlen.

Serkentő tényezők

A régiós innovációs szereplők szerint, ahhoz, hogy a lehetőségeket a vállalkozások ki tudják használni – sikeres új termékeket (árukat/szolgáltatásokat) dobjanak piacra régióinkban vagy külső sikertörténetekből itt is profitálhassunk –, a feltalálók, a kutatóknak és a találmányokat hasznosító vállalkozásoknak

nyugodt gazdasági környezet, megfelelő pályázati kiírások kellene.

A kutatás igazolta alapvetésünket:

- reális forráselosztás
- bizalom
- együttműködési képesség
- megfelelő vállalati kultúra
- kedvező szemléletmód
- hiteles vezetés és
- kiszámíthatóság

serkentő tényezői az innováció sikerének.

Sürgős a megfelelő innovációs háttér-szakembergárda képzésének megszervezése, az innovációs „arculat” korrigálása, fejlesztése és a szociális innovációban rejlő, helyi problémákra reagáló tevékenység beindítása.

Gátló tényezők

Az innováció finanszírozására alkalmas források rendelkezésre állásának hiánya lehet az egyik fontos gátló tényező a régióban. Ez általános probléma nemcsak a Dél-alföldi Régióban, hazánkban, sőt a fejlődő közép-kelet-európai országok mindegyikében. Az intenzív K+F-et folytató vállalkozások a K+F költségekhez képest jellemzően kevés fedezeti vagyontárggyal rendelkeznek, miközben a bankszektor sokkal szigorúbb feltételekkel hitelez, mint Nyugat-Európában vagy Észak-Amerikában.

Szintén gátló tényező, hogy a régióban 2008-ra innovációs járulékfizetési kötelezettséggel rendelkező társas vállalkozásoknak alig 28%-a tudott a járulék összegét csökkentő költséget felmutatni, elismert K+F kiadások a cégek kevesebb, mint egyharmadánál merültek fel. Valós igényt kell teremteni a külső innovációs szolgáltatások iránt, elsősorban a vállalati innováció szervezeten belüli motivációinak megteremtésével.

A mélyinterjúkban felsorolt összes gátló tényező megtalálható a **www.nosszeged.hu** oldalon letölthető tanulmányban.

Klaszterek, kutatók, innovációs vezetők előrejelzése

A mélyinterjú-alanyok 80 százalékának véleménye szerint a vállalkozások a Dél-alföldi Régióban nyújtott K+F+I szolgáltatásokat 2004 és 2008 között (vagyis a 2004-es Regionális Innovációs Stratégia megjelenése utáni öt évben) csak 35 százalék vagy az alatti arányban használták ki.

A felmérés éve, 2009-re vonatkozóan a mélyinterjú alanyok több mint fele szerint – kisebb/nagyobb mértékben emelkedett a régiós innovációs szolgáltatások kihasználtsága.

Megkérdeztük a régiós kutatóintézetek, hídképzők és egyéb szervezetek képviselőit arról is, hogy a jövőre nézve szerintük hogyan módosul majd a jelenlegi állapothoz képest az innovációs szolgáltatások kihasználtsága.

2010-2014 között a válaszadók közel háromnegyede szerint mindkét korábbi időszakhoz képest magasabb innovációs szolgáltatás-kihasználtsággal számolhatunk.

Érdekes módon, a 2009-es évet a válaszadók egynegyede a visszaesés évének, egyfajta mélypontnak tartja a vizsgált kérdés tekintetében. A tapasztalt visszaesést feltehetőleg a gazdasági válság indokolja, bár a serkentő tényezőknél a válságot többen éppen innováció-elősegítő tényezőként értékelik.

Mélyinterjú-alanyaink tehát a 2010-es év januárjától 2014 végéig terjedő időszakra nézve a korábbiaknál kedvezőbb innovációs szolgáltatás-kihasználtságot várnak, de még mindig közel 60 százalékuk gondolja, hogy ez a kihasználtság egyharmad körüli vagy az alatti marad.

Az intézmények válaszaiból kiderül, hogy leggyakrabban egyetemi K+F+I szolgáltatást vesznek igénybe, ám igyekeznek elérni, hogy minél kevesebb külső innovációs szolgáltatást kelljen megrendelniük. Képzett belső szakemberekből áll rendelkezésükre az innovációs szolgáltatások iránti igényük megfelelő kielégítésére.

Mire jó a szabadalom?

Az innovációs szervezetek közül a Magyar Szabadalmi Hivatal munkájának bemutatására fektettünk hangsúlyt, mivel régióinkban is ellentmondásos a szabadalmaztatás megítélése. A szellemi tulajdon-védelem módjainak ismerete, a jókor kezdeményezett oltalmazás a kis- és középvállalkozások innovációs tevékenységének biztosítója lehet – a szabadalmaztatással foglalkozó szakemberek álláspontja szerint. Tanulmányunkhoz csatolt szabadalmaztatási melléklettel igyekszünk csökkenteni a témában a regionális kkv-szereplők alulinformáltságát a szellemi tulajdon-védelemről, szerzői jogról, iparjogvédelemről, szabadalmakról, használati mintákról.

Jó tudni: trendek

Az innováció, a kutatás-fejlesztés nem minden iparágban egyenlő mértékben, intenzitással jelentkező feladat.

A bankok vagy a kereskedelem esetében a digitalizálás, majd az internet megjelenése az addigi rutinfeladatokat racionalizálták, hatékonyságukat növelték.

Ezzel szemben az orvostudományban, a biotechnológiában, a távközlésben nemcsak ezt az átállást és annak hatásait figyelhetjük meg, hanem teljesen új iparági területek is megnyíltak. Az orvostudományban a sztomatoinfra, az MRI, a komputertomográf, a génsebészet, a klónozás, míg a távközlésben a vezetékes telefónia mellett a mobiltelefon-hálózatok, az internethálózatok mind a régebbi iparági tematika mellett megjelenő új rendszerek.

A Magyar Telekom mélyinterjújával, szakmai anyagokkal a kezdetektől segítette tanulmányunk elkészítését, aktív innovációs szereplője kíván lenni a hazai, jellemzően IT piacnak. A cég ennek érdekében számos különböző eszközt használ, lehetőséget vesz igénybe, számos innovatív projektet támogat. A Magyar Telekom innovációs tevékenységéről, innovációs szolgáltatásigényéről részletesen a honlapunkról letölthető tanulmányban olvashatnak.

Áldoznának saját pénzt szociális innovációra

Folytatás a címdalról

Figyelemre méltó eredményeket kaptunk a szociális innovációval kapcsolatban.

Kutatásunkban szem előtt tartottuk, bármennyire is terheltek a vállalkozások a gazdasági nehézségek miatt, a globalizált világban nemcsak piaci igényekben, hanem társadalmi igényekben is gondolkodnunk kell.

Kutatásunk eredménye igazolta, hogy akadnak olyan innováció-támogató területek, amelyekre a válaszadók bizonyos része a jelenlegi állami költségvetési keretnél több pénzt szánna, sőt, akadnak olyan területek, amelyekre nemcsak állami támogatást, de saját pénzt is áldoznának válaszadóink a közös pozitív cél elérése érdekében.

Az alábbiakban bemutatjuk, 70 kérdőíves KKV-s válaszadónk mely területeket tartotta kiemelendőknek:

Öt fokú skálán értékelték, mennyire tartják fontosnak, hogy az állam pénzt fordítson a jövő nemzedék innovációs szemléletének fejlesztésére (1 = egyáltalán nem, 4 = teljes mértékben, 5 = még saját pénzt is szívesen áldoznék rá), saját kérdőíves kutatás

Szociális innovációs aktivitás fontossága	Az összes válaszadó 1-től 5-ig pontozása alapján, átlag
Főiskolások, egyetemisták szemléletének fejlesztése	4,27
Környezettudatos termékek kutatás-fejlesztése és innovációja	4,02
Középiskolások szemléletmódjának formálása	3,88
Egészségtudatosság fejlesztése	3,82
Pedagógusok szemléletének fejlesztése	3,69
Kis- és középvállalkozások szemléletének fejlesztése	3,64
Kisgyermekek „korai fejlesztése” (óvoda, általános iskola)	3,36

Minden válaszlehetőség közepesnél jobb átlagérdemjegyet kapott.

Az eredményekből kitűnik, hogy a vállalatok képviselői szerint nagyon fontos az egyetemisták, főiskolások megfelelő innovációval kapcsolatos képzése, fejlesztése, és e terület állami támogatása.

Központilag meghatározott, szociális innovációs célok lehetnének például: a veszélyes anyagok ár-

talmatlanítása, környezetkímélő új megoldások, a hulladék hasznosítása, illetve Dél-Alföld-specifikus találmányok, például:

- a **termálvíz** hasznosításának új módjai (a régióban a rendelkezésre álló termálvíz forrásainak 20%-a van kiaknázva. A kitermelt víz 20%-a gyógyfürdőekben, 33%-a ivóvízként kerül felhasználásra), vagy
- a levegőben szálló **por mennyiségének csökkentése** és még számos megoldás.

A kérdőívben meg kellett jelölniük a KKV-s válaszadóknak, fontosnak tartják-e, hogy az állam támogassa a megadott területet, illetve a válaszadó saját pénzt is áldozna-e az adott területen zajló innováció elősegítésére.

Azoknak a száma a 75 válaszadóból, akik az adott terület fejlesztésére saját pénzt is áldoznának, saját kérdőíves kutatás

Szociális innováció	5-ös értékelés (db)
Felsőoktatásban szemléletfejlesztés	23
Környezettudatosság-fejlesztés	18
KKV-k szemléletfejlesztése	16
Gyermekek korai fejlesztése	14
Egészségtudatosság fejlesztése	12
Középiskolások fejlesztése	9
Pedagógusok szemléletének fejlesztése	7

Kevésbé tartják fontosnak innovációs szempontból a kisgyermek korai fejlesztését, legalábbis az összesített válaszok alapján.

Javasolt olyan szervezeteket, alapítványokat létrehozni, amelyek segítenek a magánpénzek eljuttatásában a megfelelő területekre, vagy a jelenlegi szervezeteknek kell felfigyelni erre az innováció-támogatási formára.

Alapelvként szükséges beépíteni a támogatási célrendszerbe, hogy csak társadalmilag hasznos, valós igényeken alapuló innováció támogatható – például nem tekintünk hasznos terméknek egy, a piacon ugyan kitűnően eladható, ám erőszakos tartalmat hordozó számítógépes gyermekjátékot.

A társadalmi hasznosságot értékelő pontozás, és minimum elvárás beépítése javasolt a pályázati rendszerbe (pl. egészséges lakosság) – meghatározása és ezekhez **igazodó pályázatok pozitív diszkriminációja javasolt.**

A Dél-alföldi Régió **szociális innovációs mintarégióvá válhat az oktatás továbbfejlesztésé-**

Folytatás a következő oldalon

vel, specializálásával, példázva, hogy az innováció nemcsak közvetlen piac érdekek, hanem össz-társadalmi érdek mentén történik. Amennyiben nyitottságra, kreativitásra nevelik, vagyis „innovációbarát” módon fejlesztik a gyermekeket, később elégedett diákokká válhatnak, akik megtalálják helyüket a régiós tudásipar munkaerő-piacán. Mintarégió lehetnének abban a tekintetben is, hogy még szélesebb kör számára bemutatjuk a régiós találmányokat (további feltalálói versenyek, régiós innovációs díj, marketing-segítség, innovációs rovatok a helyi médiában, stb.).

Lehetséges innovációra facilitáló tréning-sorozat indítása a hatás-idősor minden jelenlegi szereplőjének:

Innováció-pedagógiai mintarégió: Kérdésre facilitáló gyakorlatok kisgyermekkorától, „ötletrohamok”, brainstorming, kreativitás fejlesztése, kooperatív és projekt gyakorlatok, stb. Ezzel összefüggésben a pedagógusok felkészítése, tréningek.

- iskolák/óvodák - hosszú távú hatás
- középiskolások/egyetemisták – középtávú hatás
- KKV-któl a multinacionális vállalatokig – rövidtávú hatás.

Javasolt szociális innovációs célú klaszter(ek) létrehozása.

Kiemelt szakterületek

A középtávú (2007-2013) tudomány-, technológia- és innováció-politikai (TTI) stratégiát szem előtt tartva, a régióban kiemelt szakterületeknek javasoljuk az alábbiakat.

A Dél-alföldi Régióban támogatásra javasolt kiemelt szakterületek lehetnek:

- Autóipar (MB Kecskemét)
- Megújuló energiák, „zöld energia”
- Telekommunikáció, szoftver ipar
- Biotechnológia, gyógyszeripari innováció
- Laser technológia (ELI) és ahhoz kapcsolódó innováció

A Baross Gábor Program regionálisan meghatározott szakterületei céljaival egyetértünk. A kijelölt szakterületeken túl javasoljuk a lézertechnológia fejlesztése és az ahhoz kapcsolódó innováció támogatását.

Forrástérkép

Letölthető itt: <http://www.nkth.gov.hu/palyazatok-eredmenyek/egyeb-forrasok/kutatas-fejleszt-esi-091001%20>

Forráselosztási javaslatok

A NOS-SZEGED Kft. a BAROSS Gábor Program keretében elnyert „Innovációs szolgáltatásigény felmérése és felkeltése a Dél-alföldi Régióban” című projekt kapcsán a széles körben elvégzett vizsgálat alapján (APEH adatok, mélyinterjúk, kérdőívek, egyéb tapasztalatok) az alábbi javaslatokat tesszük:

- A régió gazdasági, vállalkozási viszonyaihoz jobban illeszkedő kiírásokra van szükség.
- A regionális vissza nem térítendő támogatási források több mint 25%-át javasoljuk innovációs felhasználásra.
- A források hasznosulásán alapuló elosztás javasolt. (Pl.: a régióban nagy igény mutatkozik az ilyen forrásokra, más régiókban azonban nehezen tudják elkölteni)
- A régiós eljárások formai egységesítése, egyszerűsítése javasolt
- Rendszerezett innovációs kifejezéstár létrehozása (fogalom-meghatározások)
- Gyorsabb elbírálás javasolt (az innovációt gátló tényező a lassú eljárás)
- Javasolt a szerződéses kutatások támogatásának előnyben részesítése az alap kutatásokkal szemben.

Javasolt az innováció, mint a gazdasági válságból való kilábalás eszköze széleskörű kommunikációjának támogatása.

Súlyozási táblázat: Segítség, befektetőt keresek!

Ahogy a korábbi Regionális Innovációs Stratégia írja, a vállalkozások irányításának felsőbb szintjei sokszor kívül esnek a régió, így sok esetben a profit kikerül a régióból, és a befektetéseket érintő döntéseket máshol hozzák meg. A befektetésekkel kapcsolatos döntéseket azonban profi módon befolyásolhatják azok, akik up-to-date alkalmazkodnak a követelményekhez, írott és íratlan „tőkekeresési” szabályokhoz.

A **kiadvány hátoldalán** található a befektetőkhöz segítségért fordulóknak egy súlyozási táblázat - mélyinterjúink és egyéb kutatómunkánk alapján összeállítva. Reméljük, e szubjektív lista segíti a régiós vállalkozásoknak munkáját, akiknek kevés tapasztalata van a befektetővel való kapcsolat-teremtésben.

A jobb oldali oszlopban megadott pontszámok mutatják, hogy mennyire fontos az adott szempont a befektető számára egy hozzá forduló személy/cég ötletével, kérésével kapcsolatosan (1= nem nagyon fontos, 10=alapvetően fontos)

Súlyozás (leírást ld. az előző oldalon)	
Fejlettségi szint alapján	
Új, egyedülálló, kreatív ötlet, találmány, egyedi technológia	2
Az ötlet, találmány technológiával kapcsolatos (biotechn., kommunikáció, számítésh., szoftverfej., internet)	2
Bejegyzett szabadalom	1
Kifejlesztett prototípus	10
Kifejlesztett, tesztelt, engedélyekkel rendelkező termék	10
A piacon már befutott termék/szolgáltatás	10
Cég / személy	
Cég formája (pl. egyéni vállalkozó, gazd-i társaság, spin-off, projektcég, külföldi/vegyes tulajdonú - jogi személy). Számlaképesség feltétel!	3
Cég hitelessége, stabilitása, vezetése, a vezetők tapasztaltsága	8
A vállalat ismertsége, elismertsége, eredetisége	10
Cég tőkeereje és már meglévő piacának mérete	10
A vállalat aktuális bevételei nagyok	10
Növekedési potenciál (a vállalat bevételei 2-3 év múlva nagyok lehetnek)	10
Referencia (pl. ügyvéd, könyvelő, megbízható üzleti partner ajánlása)	10
Korábbi sikeres együttműködés	8
A cégnek nincs egyéb elkötelezettsége (pl. támogatási szerződ., pályázati projekt fenntartási idő, egyéb szerződés/hitel)	7
Képzett technológia-menedzserrel rendelkeznek	7
Kutatóbázis/gyártóbázis/fejlesztőbázis/szakembercsoport áll a cég mögött	5
Egyetemi döntéshozás v. egyéb bürokratikus rendszer hátráltatja a projekt gyors és gördülékeny indítását, lefolytatását	1
A cég környezettudatossága, társadalmi szerepvállalása	1
Tapasztalat a pályázati világban	3
Üzleti terv, piaci lehetőségek	
A befektetés megtérülésének ideje	7
Üzleti terv elkészítésének minősége (pl. végzett-e kutatást a konkurenciáról, célcsoportokról, stb.) részletessége	10
Üzleti tervben a pénzügyek a leghangsúlyosabbak	8
A technológia leírása és megértése a leghangsúlyosabb	6
Több lehetséges stratégia felvázolása	7
Bevételi potenciál	10
Piacra lépési stratégia jó	6
Gyors felfutási idő	8
Siker fenntarthatósága	8
Piaci igény, kereslet van	10
Célcsoport nagysága	6
Célcsoport összetétele	5
Célcsoport igényeinek pontos ismerete	7
Célcsoport könnyű elérhetősége	7
Konkurencia, piaci környezet reális bemutatása	8
Realitáson alapuló kockázatelemzés	9
Gyorsan megtérülő, ám relatíve kis üzlet	9
Tőkét kér	6
Tőkebiztosítékot kér	5
A befektető pénzügyi know-how-jának átadását kéri	7
Forgalmazásban vagy előfizetőben jelentkező növekedést generál a befektetőnek	10
Technológia	
Könnyen másolható	2
Hosszútávon alkalmazható	3
Környezetkímélő megoldás vagy egészségtudatosság	3
Egyéb körülmény	
Gazdasági környezet (pl. válságkezelés)	1
A befektető szabhatja a feltételeket	1
A vállalkozás vezetője továbbfoglalkoztatási megállapodást kér	4
A vállalkozás vezetője ragaszkodik a vezetői továbbfoglalkoztatáshoz	4
Kommunikáció	
Prezentáció, meggyőző bemutatás, megfelelő hozzáállás	7
A technológia le van fordítva érthető közérthető formára, világos, jól bemutatott	8
Sikeres sajtómunka (a média sokat foglalkozik a dologgal)	9
Színvonalas honlap	6
Személyes találkozás – szimpátia	9
Visszafogott, lényegre törő, határozott kommunikáció (az illető nem telefonálgat, nem zaklatja a befektetőt)	5